

วัณโรคและปัจจัยเสี่ยงบางประการในผู้ขับขีรถแท็กซี่สาธารณะในกรุงเทพมหานคร

Tuberculosis and Risk factors Among Public Taxi drivers in Bangkok

บุญเชิด กลัดพ่วง วทม. (โรคติดต่อ)

ชำนาญ ยูงไธสง พยบ. (พยาบาลศาสตร์)

กองวัณโรค กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ เป็นการศึกษาแบบตัดขวางเชิงพรรณนา (Cross sectional study) ดำเนินการสำรวจตรวจสถานะสุขภาพปอด โดยการใช้รถเอกซเรย์เคลื่อนที่ถ่ายภาพรังสีทรวงอกในผู้ขับขีรถแท็กซี่สาธารณะจำนวน 1,548 รายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พร้อมการซักประวัติและเก็บเสมหะผู้ที่ภาพรังสีทรวงอกผิดปกติเข้าได้กับวัณโรคปอด เก็บเสมหะส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลการดำเนินงานพบว่า ความชุกของภาพรังสีทรวงอกที่ผิดปกติเข้าได้กับ วัณโรคปอด 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07 ปอดผิดปกติที่ไม่ใช่วัณโรค(Non-TB) และโรคหัวใจ ร้อยละ 5.30 และ 0.90 ตามลำดับ ในจำนวนผู้ที่ภาพรังสีทรวงอกที่ผิดปกติเข้าได้กับวัณโรคปอด 32 รายเก็บเสมหะส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบเป็นวัณโรคปอดเสมหะพบเชื้อ (B+) 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.13 และวัณโรคปอดเสมหะไม่พบเชื้อ (B-) 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.94 ปัจจัยที่พบว่ามีความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการมีภาพรังสีทรวงอกผิดปกติเข้าได้กับวัณโรคปอดคือ สถานภาพสมรสคู่มากกว่าสถานภาพโสด 0.33 เท่า (OR = 0.328, 95%CI = 0.078-0.984, $P < 0.05$) การศึกษาระดับมัธยมศึกษามากกว่าอนุปริญญาและปริญญาตรี 0.17 เท่า (OR = 0.169, 95%CI = 0.008-0.924, $P < 0.05$) และการสูบบุหรี่มากกว่าการไม่สูบบุหรี่ 2.49 เท่า (OR= 2.49, 95%CI = 1.20- 5.394, $P < 0.05$) สำหรับกลุ่มไม่มีอาการแสดงที่บ่งชี้เข้าได้กับวัณโรคแต่มีความเสี่ยงและสัมพันธ์กับภาพรังสีผิดปกติเข้าได้กับวัณโรคปอด ร้อยละ 43.75 ซึ่งมากกว่ากลุ่มที่มีอาการไอเกิน 2 สัปดาห์ (ร้อยละ 28.13) 5.65 เท่า (OR = 5.646, 95%CI=2.295 -13.290, $P < 0.01$) และกลุ่มที่มีโรคประจำตัว (เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไทรอยด์) มีความเสี่ยงและความสัมพันธ์กับการมีภาพรังสีทรวงอกผิดปกติเข้าได้กับวัณโรคปอดมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว 4.43 เท่า (OR = 4.422, 95%CI=2.295-13.290, $P < 0.01$) เสนอแนะใช้หน้ากากอนามัยตลอดเวลาระหว่างขับขีรถรวมถึงผู้โดยสารด้วย ทำความสะอาด เปิดหน้าต่างรถเพื่อระบายอากาศขณะที่ไม่มีผู้โดยสาร ตรวจร่างกายประจำปีอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง

คำสำคัญ วัณโรค, ผู้ขับขีรถแท็กซี่สาธารณะ, ภาพรังสีทรวงอกที่ผิดปกติเข้าได้กับวัณโรคปอด, ปัจจัยเสี่ยง

Tuberculosis and Risk factors Among Public Taxi drivers at Bangkok

Booncherd Kladphuang M. Sc. (Infectious, Public Health)

Chamnan Yoongthaisong B.Sc. (Nursing)

Division of Tuberculosis, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

Abstract: A Cross sectional study in order to determine the prevalence rate and risk factors associated with abnormal chest x-ray presumptive tuberculosis among taxi drivers at Bangkok. Physical examination, Chest X-ray and sputum examination were conducted. There were 1,548 taxi drivers to participated on the study. The result of study found the prevalence rate of abnormal chest x-ray presumptive tuberculosis were 2.07% (32 Of 1548 cases), Non-TB and heart disease were 5.30 % and 0.90 % respectively. Amount 32 abnormal chest x-ray presumptive tuberculosis cases collected sputum for AFB or X-pert examination. The result found 30 cases (prevalence rate 1.94 %) were pulmonary TB bacteriologically Negative (B-) and 2 cases (prevalence rate 0.13 %) were bacteriologically positive (B+). The result from univariate analysis which significant statistically factors associated with abnormal chest x-ray presumptive tuberculosis among taxi drivers were married status (OR = 0.328, 95%CI = 0.078-0.984, $P < 0.05$), secondary school education level (OR = 0.169, 95%CI = 0.008-0.924, $P < 0.05$) and smoking (OR= 2.49, 95%CI =1.20- 5.394, $P < 0.05$). Addition the study found that asymptomatic tuberculosis were 43.75 % which significant statistically factors associated with abnormal chest x-ray presumptive tuberculosis (OR = 5.646, 95%CI=2.295 -13.290, $P < 0.01$) and underlying disease (DM, Hypertension, Cholesterol, thyroid) (OR = 4.422, 95%CI=2.295-13.290, $P < 0.01$) together. The results suggest that both taxi drivers and all passengers should be wearing surgical mask all time, cleaning and open - air car ventilation and regular checkup 1-2 time/year should be done.